

L'ORGÈGIA

2 hores (amb parades) Fàcil 3.500 m

Estacionalitat: tot l'any
Itinerari apte per a ciclisme MTB
Transport públic:
BUS Línia 35. Alacant, Av. d'Oscar Esplà - Les Paulines - Mutxamel
(el trajecte es realitza 3 vegades al dia). Parades: Llar Provincial o Azahar-Sàlvia.

Llegenda - pla itinerari

1. Inici. Accés principal Parc Forestal.
2. Bifurcació - Zona terrassa.
3. Confluència de camins.
4. Paisatge. Horta d'Alacant.
5. Refugi d'animals.
6. Mirador de les muntanyes.

7. Mirador est.
8. Zona de fòssils.
9. Depòsit de reg de la muntanya.
(1. 1250 m des del punt 10 fins al punt d'inici).
10. Depuradora d'aigua.
2a. Tram alternatiu (350 m entre punts 2 i 3).

Parada

1 0 m Ens situem a l'accés a la muntanya, pel carrer del Safrà, darrere de la Llar Provincial, prenent com a referència de partida una bancada semicircular de pedra amb una pila ornamental al centre. Des d'ací, iniciarem un ascens amb a penes pendent (50 m de desnivell en un tram de 1.250 m fins al mirador), per la senda principal flanquejada per pi blanc (*Pinus halepensis*), garroferes (*Ceratonia siliqua*) i algun lledoner (*Celtis australis*) al tram inicial, acompanyat per un bosc baix d'arçot (*Rhamnus lycioides*), espart (*Stipa tenacissima*) i arbustives tipus aromàtiques com el romer (*Rosmarinus officinalis*), l'espigol (*Lavandula officinalis*) i la camamilla borda (*Arthemis arvensis*); esta última s'assembla a la camamilla (*Matricaria chamomilla*) però sense la delicadesa del seu perfum i de sabor amarg.

Inici de la senda

2 260 m Arribem a una bifurcació, seguim el camí de la dreta, deixant com a tram alternatiu (2a) el de l'esquerra. A la part central, fàcilment s'aprecia una zona de terrassa en la qual s'han recuperat els murs d'antics bancals. La recuperació i rehabilitació dels bancals en procés d'abandó, no sols constitueix una pràctica necessària per a la conservació del sòl, sinó que també implica revalorar la percepció etnogràfica i l'estètica del paisatge. Als espais dels bancals, s'ha optat per una reforestació en què predomina la garrofera (*Ceratonia siliqua*), molt estesa en els cultius de l'horta, compaginant-la amb algun exemplar d'arbre o arbust característic de la regió mediterrània com l'arboçer (*Arbutus unedo*) o el magraner (*Punica granatum*). Curiosament i de manera aïllada, veiem aloe (*Aloe vera*) pels marges dels bancals. Encara que certes espècies d'àloes s'han escapat i s'han assilvestrat en zones de clima suau, no es considera com a planta invasora que de manera generalitzada afecte la nostra flora a la Península.

3 440 m Confluència de camins. Durant el recorregut, al costat del camí, hem pogut veure alguna pedra pintada amb

Terrasses

una marca verda. Eixa marca ens indica l'existència d'un "con rampa" als voltants que actua com a trampa esquerada amb feromones per al punxegut roig (*Rhynchophorus ferrugineus*). L'existència d'este tipus de trampa, en un muntanya on a priori no hi ha palmeres que puguen veure's afectades per este insecte, és deguda al fet que l'Orgègia té una situació estratègica que el fa part d'una barrera de protecció, amb la intenció de frenar l'arribada de plagues de punxegut als palmerars de la ciutat. Continuem l'ascens veient, al nord, el Cabeçó d'Or que, encara que s'ubica entre les poblacions de Busot i Aigües, la cima pertany al terme municipal d'Alacant.

4 200 m Ens aproximem a l'àrea superior de la muntanya. A la nostra dreta podem veure part del que era l'horta d'Alacant, abastida per l'aigua que provenia de l'embassament de Tibi (finals del segle XVI), la funció del qual era arreplegar part de l'aigua del riu Monnegre i enviar-la a la séquia principal, des d'on es derivava a diferents embassaments per a resoldre les dificultats provocades per les irregularitats del riu. En abocar-nos-hi, la nostra referència visual serà la Peña Migjorn, amb un traçat per la plana que es prolonga als peus de l'Orgègia, transcorrent per antigues finques i vestigis de l'horta. De nou, cobra colorit el camí, amb una capa de malves (*Lavatera arborea*), d'una banda i, de l'altra, l'espartar esguaitat amb launaea (*Launaea fragilis*), més coneguda com "lletera per a conills" per la seua fulla comestible i rica en vitamina A.

5 270 m Eixint del camí, a uns 40 m a l'esquerra, podem veure xicotets refugis per a animals, fets amb pedres que formen buits, un abeurador artificial

Vestigi de construcció pròpia de l'horta

Cau artificial a l'Orgègia

la cadena tròfica de la comarca el creixement poblacional de la qual no és perjudicial, ja que no hi ha cultius en les proximitats.

6 80 m Arribem a un mirador en què podem veure el paisatge muntanyós de la província. Fent un recorregut visual, d'esquerra a dreta, fàcilment identifiquem les elevacions de Fontcalet, la

arran de sòl, i també un dels caus per a conills de muntanya (*Oryctolagus cuniculus*). La construcció i l'habilitació de caus, a més de la funció de control i cria del conill, suposa un projecte que contribueix a la finalitat d'anar repoblant la muntanya amb esta espècie clau en

conexió Senda "Torres de l'Horta"

Mirador Est

Serra de les Àguiles, la Serra del Cid, el Maigmó, la Penya Migjorn, la Carrasqueta, el Cabeçó d'Or, Aitana i el Puig Campana.

7 100 m Mirador est. Estem en un dels punts més alts d'esta muntanya que a penes arriba als 100 m sobre el nivell del mar. Des d'ací, tenim una visió de la seua orografia interior, i també de la franja marítima i el desenvolupament urbanístic que s'estén entre l'Albufera i la platja de Sant Joan-Mutxavista; arribant la vista fins a la Serra Gelada i l'illa de Benidorm.

8 300 m En direcció sud, hem recorregut un tram en què és més fàcil trobar restes marines prehistòriques; sobretot, en les proximitats de les llomes es pot apreciar l'existència de fòssils d'eriçó de mar (*equinoderm*) i bivalves, i també nummulites, anomenats "xicotetes monedes" per la seua grandària i forma.

Capvespre des de la lloma

9 270 m Trobem una caseta que conté el dipòsit d'aigua que s'abastix de la depuradora, utilitzat per a regar la muntanya per mitjà d'un sistema de reg per goteig que en garanteix la supervivència, a més de ser fonamental com a mesura contra incendis.

EDAR Mont Orgègia

10 330 m Girem a la dreta i ens topem amb l'Estació Depuradora d'Aigües Residuals (EDAR) Mont Orgègia. Esta instal·lació arreplega i tracta les aigües residuals de la zona nord de la ciutat d'Alacant i part dels municipis de Sant Vicent, Sant Joan i Mutxamel. A causa de l'augment de la població, sobretot a l'estiu, va ser necessari ampliar-la per duplicar-ne la capacitat i dotar el tractament terciari de les aigües. D'esta manera, es pot aprofitar totalment l'aigua tractada per al reg agrícola, de parcs i jardins urbans, i també de finques privades i camps de golf.

Des d'ací, ens quedarà per recórrer un tram de 1.250 m, vorejant la depuradora per enllaçar amb el camí d'asfalt, fins al nostre punt d'inici.

2a Tram alternatiu. Si optem per este tram per a enllaçar amb el punt 3 de la nostra senda, farem un trajecte una mica més curt, però per un camí més abrupte que s'anirà estretint conforme ens anem introduint en la muntanya. Per contra, podrem caminar al costat del tàlveg i veure com augmenta la densitat del pinar, sent més perceptible la presència d'aus que distingirem pels seus singulars sons i cants, com és el cas del cucut (*Cuculus canorus*).

Pit-roig (*Erithacus rubecula*)

Testimoni de l'Horta

L'Orgègia se situa al centre del que era l'horta d'Alacant. La desaparició de l'agricultura tradicional, substituïda per una agricultura industrialitzada, unida al creixement urbà, va fer que l'activitat agrícola d'antany fóra abandonada progressivament i este lloc es convertira en muntanya repoblada per l'antic ICONA, amb alguns bancals agrícoles als tàlvegs.

Inaugurat com a parc forestal al març del 2006, va ser la primera actuació del Pla de Boscos Metropolitans per al segle XXI, al terme municipal d'Alacant. Reforestat amb unes 20.000 plantes, entre arbres i arbusts mediterranis, ocupa una superfície de 77 hectàrees, posseïx 3 quilòmetres de sendes o pistes, i també 2 miradors per a contemplar el paisatge de la comarca de l'Alacantí i les muntanyes de la província. Per ajudar a la recuperació de la fauna s'hi van instal·lar ponedors, abeuradors i caus artificials i, quant a la conservació de la flora, s'hi va construir un dipòsit d'aigua amb un sistema de reg per goteig.

Encara que la província d'Alacant és una de les més muntanyoses d'Espanya amb una orografia bastant abrupta, els pendents són molt suaus a l'Orgègia. Des d'un dels miradors construïts en este parc forestal, tenim una perspectiva del paisatge muntanyós de la província; i són les muntanyes més properes les que marquen els límits de la comarca de l'Alacantí.

La flora potencial d'esta muntanya, segons les seues característiques climàtiques i de sòl, correspon a la sèrie termomediterrània semiàrida alacantina del llentiscle i el margalló. A causa del nivell d'urbanització i la transformació del sòl pels cultius, la vegetació actual correspon a etapes degradatives de la vegetació potencial. Hi trobem pi blanc (*Pinus halepensis*) de baix port a causa de l'escassetat de sòl, acompanyat d'aromàtiques com el timó (*Thymus vulgaris*) i el romer (*Rosmarinus officinalis*). A peu de muntanya, garroferes (*Ceratonia siliqua*), oliveres (*Olea europaea*) i ametlers (*Prunus dulcis*) procedents de cultius abandonats. A les rambles o tàlvegs, el pinar és més dens amb un matoll abundant. Òbviament, es manifesta una representació de l'espina alacantí en el nostre recorregut per l'Orgègia.

Quant a fauna, als matolls i cultius abandonats, trobem aus passeriformes (insectívores) com la cueta blanca (*Motacilla alba*), el totestiu (*Parus major*), el pit-roig (*Erithacus rubecula*), el gafarró (*Serinus serinus*) i la merla (*Turdus merula*). Als penyals, clarament distingim la còlbia negra (*Oenanthe leucura*) per la grandària i el color negre brillant. Entre les rapaces que sobrevolen la muntanya està el soliguier (*Falco tinnunculus*) i, ja en esta, el mussol comú (*Athene noctua*) amb el seu vol ondulat d'aletes ràpides, realitzant descensos i ascensos continus.

No són difícils de veure els xicotets mamífers que habiten l'Orgègia: el conill de muntanya (*Oryctolagus cuniculus*), la llebre (*Lepus granatensis*), el ratolí (*Mus musculus*) i l'eriçó (*Erinaceus europaeus*), entre d'altres. D'altra banda, els rèptils més representatius són la sargantana (*Podarcis hispanica*), el fardatxo (*Lacerta lepida*) i les serps verdes (*Malpolon monspessulanus*) i blanques (*Rhinechis scalaris*).

COL-LABORA EN LA CONSERVACIÓ DE LES SENDES

- Caminar per les sendes marcades, sense eixir-nos-en dels límits, contribuïx a la protecció de l'ecosistema, ja que les nostres xafades poden afectar plantes i animals.
- Molts animals viuen als penya-segats i les cales, per la qual cosa hem d'evitar molestar-los, espatllar caus, nius, abeuradors, etc.
- Si ens ha agradat alguna planta, no hem d'arrancar-la, és millor fer-li una fotografia o un dibuix.
- Els nostres residus contaminen, hem de depositar-los a les papereres situades a la senda o portar-los fins a la paperera més pròxima.
- Els animals de companyia no han d'anar solts i ens hem de fer responsables d'arreplegar-ne les deposicions.
- La millor manera de conservar el nostre patrimoni natural i cultural és no deixar empremtes del nostre passeig.
- Si vols més informació o tens algun dubte o suggeriment, visita la web: www.alicante.es/medioambiente

mediambiente AYUNTAMIENTO DE ALICANTE

Edita: Excm. Ajuntament d'Alacant
Regidoria de Medi Ambient
Coordinació i textos: Educació Ambiental
Departament de Medi Ambient
Disseny i maquetació: VDH Comunicació
Imprès en paper reciclat 100%

Xarxa de SENDES URBANES L'ORGÈGIA

Pots consultar tota la informació actualitzada sobre les Sendes Urbanes en la web: <https://www.facebook.com/senderosurbanosalicante>

